

Beleidsplan overlast bomen

Onderdeel van Bomenplan Helmond

Gemeente Helmond
SB/BOR.GA
Joke Polak

3 december 2009
Versie 1.8

Vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders op 19 januari 2010

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Achtergrond en kader	6
2.1	Beleidskader	6
2.2	Huidige werkwijze.....	7
2.3	Boomwaarden	7
2.4	Boombezwaren	9
2.5	Trends en ontwikkelingen	11
3	Visie op omgang met overlast door bomen	12
4	Criteria voor kap bij overlast.....	13
4.1	Gevaar door stekels of gif	14
4.2	Schade door boomwortels	14
4.3	Extreme overlast door appels en peren	14
4.4	Extreme overlast door honingdauw en roetdauw	15
4.5	Extreme schaduw in tuin of woning.....	15
4.6	Definitie direct belanghebbenden	15
5	Vervolgstappen en aanbevelingen.....	16
	Literatuurlijst	17
	Bijlage 1. Oplossingen voor overlast	18

1 Inleiding

Aanleiding

In de evaluatie van het BomenBeschermbBeleid in 2008 is als verbeterpunt genoemd het formuleren van overlastbeleid om het begrip 'overlast' als ontheffingscriterium beter hanteerbaar te maken.

Het betreft hier zowel gemeentelijke als particuliere bomen die aangeduid zijn als 'beschermenswaardig'.

Daarnaast komen bij de gemeente geregeld verzoeken binnen om een gemeentelijke (niet beschermde) boom te snoeien of te rooien vanwege de overlast die de boom veroorzaakt.

Bij behandeling van dergelijke aanvragen is er aanleiding tot discussie door onduidelijkheid over begrip 'overlast' en de mate waarin dit acceptabel is of reden tot ingrijpen. Dit maakt dergelijke aanvragen tijdrovend.

Voor bewoners is de reactie van de gemeente bovendien vaak onduidelijk en onbevredigend.

Doel

Het Beleidsplan Overlast Bomen heeft tot doel eenduidige objectieve behandeling van vragen over bomen mogelijk te maken, waarbij de boomwaarde en de boombezwaren op basis van meetbare criteria worden bepaald en afgewogen.

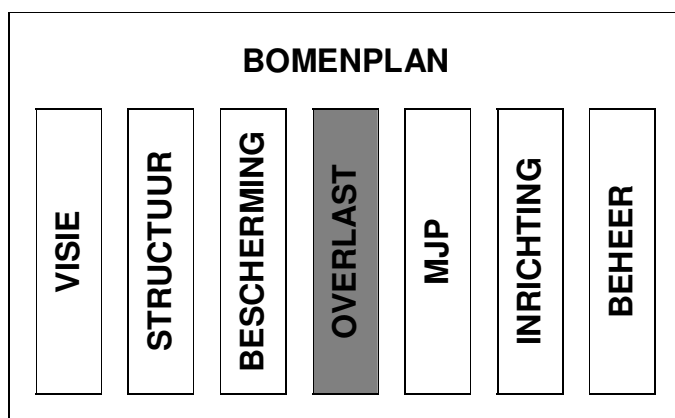
Dit moet bijdragen aan de ontwikkeling van een gezond en duurzaam bomenbestand om het groene karakter van de stad te behouden en waar mogelijk te versterken (conform Bomenvisie 2004).

Het eindproduct is een eenduidig bindend kader waarbinnen besluiten over omgaan met overlast door bomen in Helmond worden genomen op basis van objectieve, meetbare criteria.

Plaats binnen Bomenplan Helmond

Dit plan is onderdeel van het (op te stellen) Bomenplan Helmond waarin alle beleidskeuzes die betrekking hebben op het dagelijks onderhoud en beheer van bomen op operationeel niveau in onderlinge samenhang worden gebundeld (zie Startnotitie Bomenplan Helmond).

Het Bomenplan wordt gefaseerd opgebouwd tot een modulair geheel, zodat het op onderdelen kan worden herzien en eenvoudig actueel is te houden.

Figuur 1. Modulaire opbouw Bomenplan

Dit Beleidsplan Overlast Bomen is het eerste onderdeel dat in het kader van het Bomenplan Helmond wordt uitgewerkt.

Het heeft echter belangrijke relaties met de modules Structuur, Bescherming en Inrichting die in een volgende fase worden opgepakt.

Bij de betreffende onderdelen in dit beleidsplan wordt aangegeven hoe deze modules in samenhang tot stand zullen worden gebracht. In hoofdstuk 5 worden betreffende uitvoerings- en communicatieaspecten nader uitgewerkt.

Werkwijze

- Terugkijken (klachten en meldingen systeem (KMS), correspondentie, kaponthefingen, schades)
- Om ons heen kijken (literatuur, voorbeelden gemeenten, B5, Bomenstichting, ANWB)
- Strategie bedenken (incl. aanbevelingen voor richtlijn aanplant bomen)
- Toetsen aan bestaand beleid en casussen uit verleden
- Beleidsvoorstel aan college

Leeswijzer

De beleidskaders en achtergronden worden in hoofdstuk 2 geschetst. Daarbij wordt zowel het algemeen belang van bomen als de bomenbezwaren die de afgelopen jaren zijn geuit in beeld gebracht.

Op basis van ervaringen met de behandeling van overlast in en nieuwe ideeën (uit verkenning bij andere gemeenten) wordt in hoofdstuk 3 een visie op overlast geformuleerd.

Hierbij wordt aangegeven hoe we met overlast willen omgaan en in welke situaties kap bespreekbaar is.

In hoofdstuk 4 worden bij deze situaties criteria benoemd om te bepalen wanneer een boom mag worden gekapt als oplossing voor overlast.

Tot slot wordt in hoofdstuk 5 uitgewerkt hoe het overlastbeleid wordt uitgevoerd en hoe erover gecommuniceerd gaat worden.

2 Achtergrond en kader

2.1 Beleidskader

Zorgplicht (Burgerlijk Wetboek, art. 6.162)

Boomeigenaren moeten in het kader van de wettelijke zorgplicht hun bomen onderhouden en inspecteren op veiligheid. Dit is uitgewerkt in Veiligheidsplan bomen (2006) en heeft de afgelopen 3 jaar geleid tot een inhaalslag in het bomenonderhoud.

'Verboden zone' (Burgerlijk Wetboek art. 5:42)

Binnen 2 meter van het erf van een ander mogen in beginsel geen bomen staan.

Deze 'verboden zone' geldt in beginsel niet voor bomen op openbaar terrein, mits belangen voldoende zijn afgewogen.

'Doe-plicht' (bron: Mr. B.M. Visser)

Van de gemeente kan redelijkerwijs niet verwacht worden dat zij haar hele bomenbestand op worteloverlast controleert.

Wanneer gemeentelijke bomen schade veroorzaken aan eigendommen van derden is de betreffende particulier vanwege zijn eigen onderhoudsplicht de gene die de overlast moet beëindigen, bijvoorbeeld door het weggakken van enige wortels (zonder de stabiliteit van de boom in gevaar te brengen)

Soms is het voor de particulier echter niet mogelijk de voortdurende overlast te beëindigen vanaf zijn eigen terrein. In dergelijke gevallen is de gemeente verplicht medewerking te verlenen. De gemeente heeft geen 'betaalplicht' maar een 'doe-plicht'. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat de gemeente het trottoir openmaakt of de weg afzet om mogelijk te maken dat de particulier de wortels kan afkappen of een wortelscherm kan plaatsen.

Bomen in Helmond, Bomenvisie (2004)

De ambitie is ontwikkeling van een duurzaam en gezond bomenbestand om het groene karakter van de stad te behouden/versterken.

Visie is de ontwikkeling van het bomenbestand aansluitend op intensief gebruik van openbare ruimte en gewenste ruimtelijke kwaliteit.

Belangrijkste opgave is verlegging van het accent van kwantiteit naar kwaliteit.

BomenBeschermbeleid (2006, Evaluatie 2008)

Doel van het BomenBeschermbeleid is vereenvoudiging van gemeentelijke regels voor burgers (deregulering) en bescherming van bomen die van belang zijn voor het groene beeld van Helmond.

Vanuit het BomenBeschermbeleid zijn artikelen in de APV opgenomen en is een Beleidsregel vastgesteld.

In 2008 is het BomenBeschermbeleid geëvalueerd. Daarbij is geconstateerd dat 'zwaarwegende overlast' moeilijk eenduidig te beoordelen is en dat er behoefte is aan een meer objectieve benadering van het begrip en de omschrijving in de beleidsregel.

Aangegeven is dat bij het opstellen van overlastbeleid aandacht gewenst is voor andere opties dan kappen.

APV artikel 4.3.1 t/m 4.3.8 (2008)

In de APV 2008 is een kapverbod opgenomen voor bomen die door het college zijn aangewezen. Volgens de APV is voor de kap van deze bomen een ontheffing nodig.

Eén van de ontheffingscriteria is 'zwaarwegende overlast'.

Kapaanvragen worden getoetst aan de Beleidsregel bewaren houtopstanden Helmond.

Beleidsregel bewaren houtopstanden Helmond (2008)

In deze Beleidsregel is 'zwaarwegende overlast' als ontheffingscriterium (B) nader uitgewerkt:

- schade aan bouwwerken die redelijkerwijs te voorkomen is door andere oplossingen dan rooien van de boom,
- ernstige, meervoudige overlast die niet anders te bestrijden is dan door rooien van de boom of bomen.

Na zorgvuldige integrale afweging kan ontheffing verleend worden.

2.2 Huidige werkwijze

Aanvragen tot het snoeien of verwijderen van gemeentelijke (niet beschermde) bomen worden jaarlijks beoordeeld op basis van de zelfde criteria (Beleidsregel bewaren houtopstanden Helmond). Deze criteria worden echter soepeler toegepast. Dit houdt in dat ook minder ernstige (meervoudige) overlast reden kan zijn om over te gaan tot snoeien of rooien. Uitgangspunt is echter om gezonde bomen te behouden.

Bij beoordeling van dergelijke verzoeken in verband met overlast worden de volgende stappen doorlopen:

1. raadplegen beheersysteem voor boomsoort, locatie/situatie en vitaliteit
2. bepalen status boom (bomenkaart, plantoelichting)
3. bepalen historie van de klacht (vaker gemeld, door meer buurtbewoners)
4. beoordeling situatie in het veld
5. bekijken alternatieve oplossingen voor bestrijding overlast

Bij de afweging tussen bomenbelang (status) en bomenbezwaar wordt meegewogen:

- a. de kwaliteit en verwachte levensduur van de boom
- b. of er sprake is van direct gevaar (aansprakelijkheid)
- c. aantal bewoners dat klaagt
- d. duur van de overlast per dag of jaar
- e. optelsom bij meervoudige overlast
- f. of de overlast op andere wijze te verhelpen/ verminderen is

Bij beoordeling van klacht over overlast van een individuele boom uit een boomstructuur is uitgangspunt dat de structuur (bomenrij) compleet blijft; dit betekent dat er alleen een boom tussenuit wordt gehaald als dit de structuur niet aantast. Ernstige overlast door (bijna) alle bewoners kan wel aanleiding zijn om de bomenrij in zijn geheel te vervangen of te verwijderen.

2.3 Boomwaarden

Bomen spelen een onmisbare rol voor het leefklimaat en het functioneren van onze stad. Dit is reeds in bestaande beleidsplannen tot uitdrukking gebracht.

In Bomensie (2004) zijn enkele waarden van bomen kort benoemd: verkeersgeleiding, belevingswaarde, oriëntatie en doorbreking van verhard oppervlak.

In Beleidsplan Stedelijk Groen (2008) is nader beschreven welke waarden groen (waaronder bomen) heeft voor: de kwaliteit van de stad, doelmatig ruimtegebruik, recreatie, gezondheid en betrokkenheid.

In het BomenBeschermBeleid (2005) zijn de belangrijkste bomen(-gebieden) in kaart gebracht. Het betreft beschermenswaardige particuliere en gemeentelijke bomen.

Deze zijn geselecteerd op basis van (een of meerdere) waarderingscriteria:

- a. monumentale waarde (minimaal 50 jaar oude beeldbepalende, gezonde boom)
- b. dendrologische waarde (bijzondere of zeldzame soort)
- c. landschappelijke waarde (drager van landschappelijke structuur)
- d. cultuurhistorische waarde (bv oude ontsluitingen, oude landschapstructuren, markeringsbomen of gedenkbomen)
- e. economische waarde (geldwaarde van de boom volgens rekenmodel NVTB)
- f. ecologische waarde (belangrijke functie in ecosysteem bv. als leefgebied of ecologische verbinding)
- g. milieuwaarde vanwege gunstige beïnvloeding microklimaat, zuivering lucht, nivelleren luchtverplaatsing, wind breken en leefbaarheid woon-/werkomgeving)
- h. locatie houtopstand (hoge gebruiksdruk, multifunctioneel, dynamisch)
- i. relatie met omgeving (hoge bebouwingsdichtheid met weinig groen)
- j. beeldbepalende waarde (ruimtelijke invloed, opvallend / indrukwekkend, accentuering stadsstructuur, herkenbaarheid, oriëntatie, leefbaarheid, toekomstwaarde)

In het kader van het overlastbeleid is een goede afweging tussen de waarden van bomen (algemeen belang) en de (individuele) bezwaren tegen bomen nodig. Daarom zijn de belangrijkste functies van bomen in Helmond hier nogmaals beknopt weergegeven (niet uitputtend).

Visueel ruimtelijke waarde

- a. structuur en identiteit
- b. (cultuur)historische kwaliteit
- c. esthetische kwaliteit

Milieuwaarde

- d. gezondheid
- e. beleving en welbevinden
- f. leefklimaat
- g. klimaat
- h. luchtkwaliteit

Economische waarde

- i. beperking gezondheidskosten
- j. hogere waarde van onroerend goed

Ecologische waarde

- k. natuurwaarde
- l. biodiversiteit

Bomen zijn dus waardevolle, maar kwetsbare levende organismen; om uit te groeien tot een volwassen boom zijn goede groeiomstandigheden en veel tijd nodig.

Ondanks dat bomen onmisbaar zijn in de stad, wordt hun voortbestaan vaak bedreigd: stadsbomen worden vaak niet ouder dan 25 jaar. Dit is te wijten aan toenemende ruimteclaims en ruimtelijke ontwikkelingen, maar vooral aan de veelal slechte groeiomstandigheden voor bomen.

De slechte groeiomstandigheden veroorzaken een belangrijk deel van de overlastsituaties. Gezonde bomen op een goede standplaats en diversiteit in boomsoorten zijn de beste wapens ter voorkoming/beperking overlast.

Daarom zijn goede ontwerprichtlijnen onmisbaar (fase 8 Bomenplan Helmond).

Hierbij is het nodig om voor zowel aanleg als beheer aan te geven welke ruimte bomen nodig hebben, welke afstand gehouden moet worden tot verharding, erfgrenzen en bebouwing en welke groeiplaatsomstandigheden noodzakelijk zijn.

2.4 Boombezwaren

Naast de onmisbare waarden die bomen vertegenwoordigen, kan ook in meer of mindere mate overlast worden ervaren. Alle bomen hebben in een brede zin invloed op hun omgeving, verliezen blaadjes of naalden, bloesem, zaden of pluizen. Hoe iemand dat beleeft (en of dit als hinderlijk wordt ervaren) is persoonlijk.

Bij de voorbereidingen van dit beleidsplan zijn gegevens verzameld over de (afhandeling van) gemelde overlastsituaties in de periode van 2004 tot en met 2008.

Het gaat hierbij om correspondentie, klachten en meldingen, kapaanvragen, reparatiewerkzaamheden en schadeclaims.

Analyse van deze gegevens resulteert in de volgende bevindingen.

Jaarlijks komen er telefonisch en schriftelijk vele klachten over bomen bij de gemeente binnen.

De afgelopen 2 jaar waren er gemiddeld 865 geregistreerde telefonische meldingen per jaar over bomen. En de afgelopen 5 jaar waren er gemiddeld 18 brieven over overlast van bomen.

In de afgelopen 3 jaar waren er gemiddeld 11 aanvragen voor kapontheffingen, speciaal vanwege overlast.

En gemiddeld waren er jaarlijks 12 schadeclaims vanwege bomen.

Tabel 1. Top 3 van telefonische klachten en meldingen over bomen in Helmond:

1. Boomwortels   2. Gevaar voor omwaaien en af(ge)vallende takken   3. Bladval

Tabel 2. Top 10 van meest genoemde vormen van overlast in schriftelijke verzoeken tot kap

1. Schaduw en uitzichtbelemmering   2. Bladval   3. Boomwortels   4. Lichte zaden en vruchten   5. Gevaar voor omwaaien of uitbreken van takken   6. Honingdauw en roetdauw   7. Zware zaden en vruchten   8. Allergie en stuifmeel   9. Droogte en verzuring   10. Insecten / rupsen

Overlastveroorzakers

Boomwortels zijn de belangrijkste veroorzakers van klachten :

- a. Jaarlijks gemiddeld 144 geregistreerde telefonische klachten en meldingen over overlast over opdrukken van gemeentelijke verharding door boomwortels (KMS 2007: 168, 2008: 120).

Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een slechte groeiplaats van bomen, en een slechte sortimentskeus; dingen die te voorkomen zijn door een goede (toepassing) van ontwerprichtlijnen.

De jaarlijkse herstelkosten (werken die alleen aan boomwortels zijn toe te schrijven, binnen het kleinschalig onderhoud) bedragen per jaar minimaal € 265.000 (op basis

van een steekproef over de afgelopen 2 jaar).

Daarbij worden alleen de ergste en meest risicovolle situaties (vooral voet- en fietspaden) hersteld.

- b. Jaarlijks gemiddeld 53 geregistreeerde klachten en meldingen over overlast vanwege verstopping van riolering en huisaansluitingen op gemeentegrond (2007: 46 meldingen, 2008: 59 meldingen).

Dit wordt vooral veroorzaakt doordat riolering van voor 1985 niet waterdicht is.

De jaarlijkse herstelkosten (werken die alleen aan boomwortels zijn toe te schrijven, binnen het kleinschalig onderhoud) bedragen per jaar minimaal € 50.000 (op basis van een steekproef over de afgelopen 2 jaar).

Meeste overlast van boomwortels ontstaat op plaatsen rond oude bomen in verharding die onvoldoende ruimte hebben (gekregen bij inpassing in een nieuwe situatie). In dergelijke gevallen is er naast overlast van wortelopdruk, ook vaak te beperkte doorgangruimte. Herstraten en ophogen van de verharding is beperkt mogelijk zonder drempelvorming en afwateringsproblemen. Bovendien verergert herstraten vaak de problemen: de boom komt harder terug. De problemen groeien per jaar.

In bepaalde buurten (vooral bouw uit jaren '70 en '80) zijn veel bomen aangeplant. Deze hebben vaak slechte groeiplaatsen gekregen. Dit leidt tot veel klachten.

In nieuw gebouwde woonwijken ingepaste boomstructuren (beplanting langs vm. landwegen) zijn aanleiding tot veel klachten, vooral waar het grote bomen betreft die dicht bij woningen, achtertuinen of inritten staan (binnen 2 meter van erfrens: 'verboden zone').

In situaties dat bomen bij ruimtelijke ontwikkelingen worden behouden en ingepast, blijkt na realisatie te vaak dat het eindresultaat onbevredigend is:

- de bomen staan te dicht op de woning, of
- de vitaliteit van de bomen is door de werkzaamheden sterk achteruitgegaan.

Dit leidt tot klachten van direct betrokkenen.

Correspondentie

Drie boomsoorten (linde, eik en berk) geven de meeste overlast; zij zijn verantwoordelijk voor circa 50% van de correspondentie.

Het aantal brieven over overlast in 2006 tot 2009 is beperkt (jaarlijks 10 tot 30 stuks) in vergelijking met circa 10 jaar geleden. Oorzaak hiervan is:

- dat in afgelopen jaren veel overlastgevende bomen zijn verwijderd of vervangen door andere bomen. Met name bomen met zware vruchten waarover klachten jaarlijks terugkeerden.
- Dat in het kader van het Veiligheidsplan bomen (2006) achterstand in snoeiwerk is ingehaald, alle bomen periodiek op veiligheid worden gecontroleerd en slechte bomen zijn gesaneerd

Schadeclaims

Weinig schadeclaims (circa 2 per jaar) leiden tot uitkering; gehonoreerde claims betreffen veelal storm en gebrek aan zorgplicht

In 2006 zijn aanmerkelijk meer klachten, meldingen en schadeclaims ingediend ten gevolge van storm.

Kapontheffingen

Bij beoordeling van per brief gemelde overlast aan gemeentelijke bomen is in circa 33% van de gevallen besloten tot kap van de betreffende boom (soms met compenserende herplant of boomwisselplan).

Alle aangevraagde kaponthefingen voor particuliere bomen hebben betrekking op beschermde boomgebieden; er is geen enkele kaponthefing aangevraagd voor individueel beschermde particuliere bomen.

In 75% van de gevallen waarbij particulieren ontheffing aanvragen vanwege overlast wordt de ontheffing verleend. Bij beoordeling van deze aanvragen blijkt meestal dat de betreffende boom dicht bij de erfgrans of bij het huis staat, of dat het een niet-duurzame soort betreft.

Bij het besluit om over te gaan tot kap, is overlast meestal niet de doorslaggevende factor, maar veiligheid, matige vitaliteit, einde levensduur, slechte groei of (reeds geplande) herinrichting.

Gevallen waarbij in de afgelopen jaren tot kap is besloten:

- sierperen en (eet)appels (meervoudige overlast en schade van zware vruchten) in combinatie met boomwisselplan
- populier (matige vitaliteit, gevaar)
- linde (meervoudige overlast door honingdauw ervaren door meer dan 75% van de bewoners)
- meervoudige overlast van een boom die met zijn kroon bijna een gehele tuin beslaat
- matige vitaliteit of slecht ontwikkelde kroon
- niet beeldbepalende boom
- ernstige schade door boomwortels

2.5 Trends en ontwikkelingen

Er is landelijk onderzoek gedaan naar de houding van bewoners ten opzichte van bomen in de stad. Hierin is geconcludeerd dat landelijk:

- het aantal klachten toeneemt door toename mondigheid en afname betrokkenheid
- de grote hoeveelheid bomen die in de jaren '70 en '80 is aangeplant, nu zorgt voor problemen
- steeds dichtere bebouwing (inbreiding) zorgt dat bomen sneller als te groot worden beschouwd

(Bron: Wolthuis 2007)

Deze bevindingen worden herkend door de groenbeheerders en wijkopzichters van de gemeente Helmond, die klachten van bewoners afhandelen.

Daarnaast wordt gezien dat bewoners hun aanvragen steeds beter onderbouwen, waardoor klachten over overlast moeilijker te weerleggen zijn en afhandeling (per geval) meer tijd kost.

3 Visie op omgang met overlast door bomen

In het kader van het overlastbeleid is een goede afweging tussen de waarden van bomen (algemeen belang) en de (individuele) bezwaren tegen bomen nodig.

Visie:

- **Jonge bomen verdienen kansen:**
Zorgvuldige aanplant, overlast voorkomen (op te stellen Richtlijn aanplant bomen, fase 8 van Bomenplan Helmond)
- **Volwassen bomen verdienen respect:**
zorgvuldig beheer gericht op levensloopverlenging (op te stellen uitwerking regulier beheer, fase 7 van Bomenplan Helmond)
- **Oude bomen verdienen bescherming:**
zorgvuldig behoud, wegnemen van bedreigingen (op te stellen uitwerking Bescherming bomen, fase 9 van Bomenplan Helmond)

Uitgangspunten:

- Behoud groene karakter van Helmond
- Richten op structuren minder op individuele boom
- Kwaliteit voor kwantiteit
- Veiligheid: Kans op letsel en schade beperken
- Terughoudendheid met verwijderen van bomen
- Natuurlijke processen van bomen (zoals bladval) horen erbij en is geen reden tot kap

Strategie:

1. Proactieve communicatie over belang van bomen (lusten en lasten)
2. Voorkomen van overlast in nieuwe plannen
3. Iedere gemelde overlastsituatie:
  - situatie terplekke beoordelen en
  - met indiener van de klacht relativerende en positieve aspecten bespreken
4. Bij aanpak van overlast terughoudendheid met verwijderen van bomen: eerst alternatieve oplossingen voordat bij ernstige overlast kap wordt overwogen:
  5. Opruimen en schoonmaken
  6. Snoei
  7. Herinrichting
  8. Kap

De (alternatieve) oplossingen zijn per vorm van overlast uitgewerkt in bijlage 1. Hieruit blijkt dat slechts enkele zwaarwegende vormen van overlast aanleiding kunnen zijn om kap van bomen te overwegen. Het betreft de volgende vormen van overlast:

1. Direct gevaar door stekels of gif
2. Ernstige schade door boomwortels aan gebouwen
3. Extreme overlast door appels en peren
4. Extreme overlast door honingdauw en roetdauw
5. Extreme schaduw
6. Veiligheidsrisico's (bestaand ontheffingscriterium)
7. Inkomstenderving bij agrarische bedrijfsvoering door beplanting die is aangeplant door deelnemer erfbeplantingsconvenant (bestaand ontheffingscriterium)
8. Verspreiding van infectiehaarden (bestaand ontheffingscriterium)

Bovenstaande overlastsituaties 1 t/m 5 behoeven nadere uitwerking in objectieve, meetbare criteria voor afweging van individuele overlast tegen het algemeen belang.

4 Criteria voor kap bij overlast

Of bij de genoemde vormen van zwaarwegende overlast kap als oplossing wordt gezien is op de eerste plaats afhankelijk van de status van de betreffende boom. In onderstaande tabel is dit per situatie nader uitgewerkt.

Tabel 1. Nadere uitwerking van situaties waarbij kap als oplossing voor overlast kan worden overwogen

	Eigenaar	Gemeente			
		Particulier	Beschermde boom	Beschermde boom	Bomen- hoofdstructuur
Paragraaf	Vorm van overlast	Beschermde boom	Beschermde boom	Bomen- hoofdstructuur	Overige bomen
4.1	Direct gevaar door stekels of gif	Nee	Nee	Soms	Soms
4.2	Ernstige schade door boomwortels	Nee, tenzij	Nee, tenzij	Soms	Soms
4.3	Extreme overlast door appels en peren	Nee	Nee	Soms	Soms
4.4	Extreme overlast door honingdauw en roetdauw	Nee	Nee	Nee	Soms
4.5	Extreme schaduw bij woning	Nee	Nee	Nee	Soms

In tabel 1 is geanticipeerd op aanpassing van de bomenkaart waarbij:

- boomgebieden worden vervangen door individueel beschermde bomen zoals besloten bij de evaluatie van het BomenBeschermeBeleid (2008)
- onderscheid wordt gemaakt tussen beschermenswaardige bomen (vanwege bv. omvang of ouderdom) en bomenhoofdstructuur.

Gemeentelijke bomen

Dat bij gemeentelijke beschermde bomen alleen wordt overwogen tot kap over te gaan bij gevaar of ernstige schade is een logisch gevolg van het BomenBeschermeBeleid. De bomen zijn immers aangewezen omdat ze een bijzondere waarde vertegenwoordigen. Met gemeentelijke bomen die geen beschermde status hebben wordt soepeler omgegaan: bij extreme overlast kan kap als oplossing worden overwogen.

Uitwerking criteria

Situaties in tabel 1 waarbij aangegeven is dat kap een optie kan zijn om een einde te maken aan de overlast, zijn in de hierna volgende paragrafen nader uitgewerkt. Daarbij worden zo veel mogelijk objectieve meetbare criteria gehanteerd om te bepalen in welke overlastsituaties een boom gekapt mag worden.

4.1 Gevaar door stekels of gif

Situaties waarbij kap wordt overwogen zijn:

- bomen met stamdoorns (Gleditsia):
    - o op een formele speelplek in de bespeelbare ruimte (gazon of verharding)
    - o bij een doorgang kleiner dan 1,00 meter of binnen 1,00 meter van een voet- of fietspad
  - bomen met giftige vruchten of bladeren (Laburnum anagyriodes, Taxus baccata, Thuja occidentalis, Prunus serotina, Ilex aquifolium, Robinia pseudoacacia) met:
    - o standplaats op een formele speelplek
    - o standplaats naast een schoolplein
- (bron: Handboek Veiligheid van Speelgelegenheden)

In deze situaties wordt afhankelijk van de status van de boom als volgt gehandeld:

- Beschermd bomen worden niet gekapt
- Bomenhoofdstructuur alleen kap in combinatie met een boomwisselplan
- Overige bomen kap bij voorkeur in combinatie met boomwisselplan

N.B. Momenteel zijn er geen beschermde bomen met stamdoorns of giftige vruchten of bladeren bekend.

4.2 Schade door boomwortels

Kap wordt overwogen als boomwortels schade veroorzaken aan een gebouw (niet tuinmuur), verharding of riolering en kap van de betreffende boomwortel geen definitieve oplossing is.

In dergelijke situaties wordt afhankelijk van de status van de boom als volgt gehandeld:

- Beschermd bomen worden niet gekapt
tenzij de schade in redelijkheid niet te vergoeden is
(collegebesluit)
- Bomenhoofdstructuur en overige bomen: nader uit te werken vanwege enorme omvang van het probleem en de diversiteit aan situaties.

4.3 Extreme overlast door appels en peren

Kap van overlast veroorzakende appels en peren is alleen een optie als sprake is van (te voorziene) jaarlijks terugkerende materiële schade of gevaar door gladheid.

In dergelijke situaties wordt afhankelijk van de status van de boom als volgt gehandeld:

- Beschermd bomen worden niet gekapt
- Bomenhoofdstructuur alleen kap in combinatie met boomwisselplan,
mits 75% van de direct belanghebbenden instemt
- Overige bomen kap bij voorkeur in combinatie met boomwisselplan
mits 75% van de direct belanghebbenden instemt

N.B. veel van de overlast veroorzakende bomen zijn afgelopen jaren verwijderd, hierdoor zijn er nog maar weinig bomen met appels of peren die overlast geven.

Momenteel zijn er geen beschermde bomen bekend die overlast veroorzaken met appels en peren.

4.4 Extreme overlast door honingdauw en roetdauw

Bij jaarlijks terugkerende overlast door honing- of roetdauw, die al meer dan 5 jaar tot meervoudige klachten leidt, kan kap worden overwogen. Afhankelijk van de status van de boom wordt daarbij als volgt gehandeld:

- Beschermde bomen worden niet gekapt
- Bomenhoofdstructuur worden niet gekapt
- Overige bomen kap wordt overwogen bij bomen ouder dan 30 jaar die jaarlijks overlast geven. Voorwaarde is dat 75% van de direct belanghebbenden instemt. Uitvoering bij voorkeur in combinatie met boomwisselplan.
De grens is bij 30 jaar getrokken om dat bomen dan hun geplande omlooptijd hebben bereikt en de investering 'eruit is'.

4.5 Extreme schaduw in tuin of woning

Kap kan worden overwogen in situaties waarbij:

- o De boom de toetreding van daglicht tot een woonruimte met gebruiksfunctie ernstig belemmert (toetsen daglichttoetreding aan normen in Bouwbesluit door berekening equivalent daglichtoppervlak conform NEN 2057, waarbij betreffende boom als tegenoverliggende belemmering wordt gezien)
- o of de kroon meer dan 50% van de achtertuin beslaat

In dergelijke situaties wordt afhankelijk van de status van de boom als volgt gehandeld:

- Beschermde bomen worden niet gekapt
- Bomenhoofdstructuur worden niet gekapt
- Overige bomen kap wordt overwogen bij bomen bij bomen ouder dan 30 jaar die jaarlijks overlast geven. Voorwaarde is dat 75% van de direct belanghebbenden instemt. Uitvoering (bij voorkeur) in combinatie met boomwisselplan.
De grens is bij 30 jaar getrokken om dat bomen dan hun geplande omlooptijd hebben bereikt en de investering 'eruit is'.

Nader onderzoek is nodig om tot meetbare criteria voor beoordeling van schaduwoverlast te komen.

4.6 Definitie direct belanghebbenden

Bij de afweging van boombelangen en –bezwaren wordt in een aantal gevallen als voorwaarde gesteld dat een groot deel van direct belanghebbenden hiermee instemt.

Onder 'direct belanghebbende' wordt verstaan:

- medebewoners van de straat waarin de betreffende bomen staan, als het om (een of meer bomen uit) een bomenrij gaat
- bewoners die vanuit hun woonkamer of tuin het grootste deel van de boom kunnen zien, als het om een individuele boom gaat.

In dergelijke situatie worden betreffende personen door de gemeente aangeschreven en gevraagd om hun mening.

5 Vervolgstappen en aanbevelingen

Fasering bomenplan (conform startnotitie)

Fase 2. Aanpassen bomenkaart (besluitvorming gelijktijdig met overlastbeleid)

Fase 3. Inventarisatie en evaluatie

Fase 4. Uitwerking bomenhoofdstructuur

Fase 5. Analyse en synthese

Fase 6. Uitwerking projecten (actieprogramma)

Fase 7. Uitwerking regulier beheer

Fase 8. Richtlijn aanplant boom

Fase 9. Uitwerking bescherming bomen

Vervolgstappen

1. Interne en externe communicatie
2. Nadere uitwerking aanpak overlast door boomwortels van bomenhoofdstructuur en overige bomen.
3. Nader onderzoek naar mogelijkheden voor normering van schaduwoverlast.
4. Uitwerken in Richtlijn aanplant boom (fase 8):
  - Juiste keuze boomsoort
  - lijst met te vermijden soorten bij speelplekken/trottoirs vanwege gif en stekels
  - lijst met minder geschikte soorten in de omgeving van parkeren, terrassen enz.
  - Voldoende groeiruimte (boven- en ondergronds)
  - 2 meter van de grens vaak onvoldoende om overlast te voorkomen (vb kastanje)
  - 'Verboden zone' grenzend aan woningen en achtertuinen bij voorkeur geen bomen planten of inpassen vanwege grote kans op klachten
  - Voorwaarden voor behoud en inpassing boom bij ruimtelijke ontwikkelingen

← Met opmaak:
opsommingstekens en
nummering

← Met opmaak:
opsommingstekens en
nummering

Aanbevelingen

1. Doe-plicht
Gezien de 'doe-plicht' (zie 2.1) is de gemeente bij schade aan particulier eigendom (die wordt veroorzaakt door boomwortels van een gemeentelijke boom) verplicht medewerking te verlenen om voortdurende overlast te beëindigen als dit niet mogelijk is vanaf het eigen terrein van de particulier.
Advies:
  - in dergelijke situaties opbreken verharding door gemeente om afkappen van wortels mogelijk te maken en particulier direct (op zijn kosten) een wortelscherm aan te laten brengen.
  - bij toetsing bouwplan proberen dergelijke situaties te voorkomen door te wijzen op risico als een boom te dicht bij staat en adviseren direct wortelscherm aan te brengen.
2. Communicatie
Proactieve communicatie over beschermde particuliere bomen met als doel overlastsituaties te vermijden (folder 'beschermde bomen')

Literatuurlijst

Aken, D. van, ea., *Handboek Veiligheid van Speelgelegenheden, richtlijn voor beheer*, 's-Gravenhage 1997

As., M. van, *GGD-richtlijn medische milieukunde: de eikenprocessierups en gezondheid*, RIVM, 2008

Elsland, M., *Zicht op bomen; beleid rond de lusten en lasten*, Utrecht 2004

Gemeente Helmond, *Startnotitie Bomenplan Helmond*, 2009

Gemeente Helmond, *Algemene Plaatselijke verordening 2008*, Helmond 2007

Gemeente Helmond, *Beleidsregel bewaren houtopstanden Helmond 2008*, Helmond 2007

Gemeente Helmond, *Bomen Beter Beschermd; regels voor behoud waardevolle bomen in Helmond*, Helmond 2005

Gemeente Helmond, *Bomen in Helmond; Bomenvisie*, Helmond 2004

Groenforum Nederland, *De baten van de groene stad*, Zaandam 2005

Visser, B., *Bomen en wet*, Utrecht 2001

Wolthuis, M. ea., *Mensen over bomen*, Wageningen 2007

Voorbeelden van andere gemeenten:

Gemeente Almelo, *Bomenbeleidsplan*, 2008

Gemeente Blaricum, *Bomen uitgelicht; Bomenbeleidsplan Gemeente Blaricum 2008*

Gemeente Boxmeer, *Beleidsregels Kapvergunning onder APV Gemeente Boxmeer 2008*

Gemeente Breda, *Bomenzorg in Breda, deelplan Bomen, deelplan bomenbescherming*,

Gemeente Breda, *Elementplan openbaar groen, deelplan bomen, beheerdocument*, 2001

Gemeente Eindhoven, *Niet kappen tenzij...*, 2002

Gemeente Eindhoven, *Bomenbeleidsplan*, 2008

Gemeente Gennep, *Kapbeleid 2008; Minder regels, meer bescherming*

Gemeente Helden, *Bomenverordening gemeente Helden*

Gemeente Maastricht, *Bomen in Beeld; beleidsnota over bomen in Maastricht*, 1995

Gemeente Meijel, *Bomenbeleidsplan Deel 1 Toetsing aanvragen – omgang klachten*, 2007

Gemeente Papendrecht, *Bomenverordening gemeente Papendrecht (2004)*

Gemeente Renkum, *Wijzigingen bomenverordening Renkum 2009*, Renkum 2009

Gemeente Someren, *Omgang met overlast*, 2009

Gemeente Tilburg, *Tilburg BoomT*, 2008

Gemeente Waalwijk, *Collegevoorstel aanpassing Toetsingscriteria*, 1999

Bijlage 1. Oplossingen voor overlast

Achtereenvolgens worden behandeld:

1. Angst voor omwaaien of afvallende takken
2. Stekels en giftige bomen
3. Schade door boomwortels (aan verhardingen, riolering en bouwwerken)
4. Droogteschade en verzuring door de bomen
5. Derving van inkomsten
6. Schade en gladheid door zware zaden en vruchten
7. Rommel van lichte zaden en vruchten
8. Honingdauw en roetdauw ('plak')
9. Bladval
10. Vogelpoep
11. Allergie voor stuifmeel
12. Schaduw en uitzichtbelemmering
13. Brandharen van rupsen
14. Angst voor inbraak
15. Te weinig straatverlichting (lantaarnpaal in de boomkroon)

1. Angst voor omwaaien of afvallende takken		
Beschrijving overlast	Meldingen van angst dat boom omwaait of grote takken uitbreken en schade veroorzaken, soms met verzoek boom te snoeien of te verwijderen	
Beleidskader	Zorgplicht	
Relativering en positieve aspecten	Door goede invulling van wettelijke zorgplicht kunnen onveilige situaties voorkomen of tijdig ontdekt en aangepakt worden. Bomen die gevaar opleveren, dat niet redelijkerwijs anders is op te lossen, mogen worden gekapt (ontheffingscriterium). Bij storm is altijd voorzichtigheid geboden	
O oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Veiligheidscontrole	Veiligheidscontrole
Communicatie	Folder 'beschermde boom'; Voorlichting over noodzakelijk onderhoud Voorzichtig zijn als het stormt	Bekendheid geven aan beheerregime Voorzichtig zijn als het stormt
Opruimen / schoonmaken	-	-
Snoei	Periodiek	Regulier
Herinrichting	-	-
Kap	Nee, tenzij onveilige situatie tot kap dwingt	Nee, tenzij onveilige situatie tot kap dwingt

Kanttekening: Gevoel van angst is niet altijd weg te nemen ondanks dat veiligheidscontrole van de boom uitwijst dat er nauwelijks risico is en het onderhoud goed is (aan zorgplicht wordt voldaan).

2. Stekels en gif		
Beschrijving overlast	Klachten over gevaarlijke situaties (bij speelplekken) vanwege scherpe doorns, stekels en giftige bessen of bladeren.	
Beleidskader	Zorgplicht Attractiebesluit	
Relatievering en positieve aspecten	Bomen die gevaar opleveren, dat niet redelijkerwijs anders is op te lossen, mogen worden gekapt (ontheffingscriterium).	
O oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	-	Richtlijn ontwerp; Bij inrichting m.n. van speelplekken geen giftige beplanting of bomen met stamdoorns toepassen
Communicatie	-	-
Opruimen / schoonmaken	-	-
Snoei	Opkronen, stekels verwijderen	Opkronen, stekels verwijderen
Herinrichting	-	Boomwisselplan
Kap	Bij direct gevaar	Bij direct gevaar *

* Nader uitgewerkt in criteria voor kap bij overlast (hoofdstuk 4)

3. Schade door boomwortels		
Beschrijving overlast	Klachten en schadeclaims vanwege opdrukken verharding, scheuren in muren van gebouwen of tuinmuren. Klachten vanwege verstopte riolering Vaak veroorzaakt door slechte groeiplaats boom in combinatie met matige kwaliteit rioolstelsel. Kan veroorzaakt worden door boomsoort (agressief of oppervlakkig wortelend), hoge grondwaterstand, slechte groeiplaats	
Beleidskader	Aansprakelijkheid	
Relativering en positieve aspecten	Wortels zijn verankering en 'levensaders' van de boom	
Oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	-	Bij aanplant rekening houden met soortkeus en plantafstand tot gebouwen. Boom goede groeiplaats geven
Communicatie	-	-
Opruimen / schoonmaken	-	-
Snoei	Afkappen wortels	Afkappen wortels
Herinrichting	Ophogen en herstraten opgedrukte verharding Plaatsen bomenscherm Vervangen riolering/aansluiting	Ophogen en herstraten opgedrukte verharding Plaatsen bomenscherm Vervangen riolering/aansluiting
Kap	Bij ernstige schade soms*	Bij ernstige schade soms*

*Nader uitgewerkt in criteria voor kap bij overlast (hoofdstuk 4)

4. Droogteschade en verzuring vanwege bomen		
Beschrijving overlast	Klacht dat er niets meer groeit onder de boom doordat bomen veel vocht onttrekken of doordat afgevallen naalden de grond verzuren	
Beleidskader	-	
Relativering en positieve aspecten	Droogteminnende en/of zuurteminnende soorten kunnen in veel gevallen wel als onderbeplanting worden toegepast	
Oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Water geven	Voldoende afstand tot erfgrans
Communicatie	Voorlichting over beplanting	Voorlichting over beplanting
Opruimen / schoonmaken	Gevallen naalden verwijderen	Gevallen naalden verwijderen
Snoei	-	-
Herinrichting	Bodemverbetering	Bodemverbetering
Kap	Nee	Nee

5. Derving van inkomsten		
Beschrijving overlast	Klachten en schadeclaims vanwege verminderde bedrijfsvoering door bv. schaduw (bv op terrassen), vochtconcurrentie, vuil of ontnemen van zicht (op reclame).	
Beleidskader	-	
Relativering en positieve aspecten	Bomen staan er vaak al langer dan het bedrijf; ondernemer is er gestart in deze wetenschap. Aankleding met bomen verhoogt de economische waarde van het pand en de aantrekkelijkheid voor consumenten, met name bij hitte.	
O oplossingen	Particuliere beschermde boom (nvt)	Gemeentelijke boom
Voorkomen	-	Sortimentskeus afstemmen op locatie
Communicatie	-	-
Opruimen / schoonmaken	-	-
Snoei	-	Alleen regulier
Herinrichting	-	-
Kap	-	Alleen bij erfbeplantingsconvenant

6. Schade en gladheid door (zware) zaden en vruchten		
Beschrijving overlast	Klachten en schadeclaims over harde/zware vruchten die deuken veroorzaken in auto's (bv. Amerikaanse eik, noot of kastanje) Klachten over viezigheid op het trottoir en gladheid door vruchten die tot pulp vergaan en waar insecten (wespen en vliegen) op afkomen. Klachten en schadeclaims over vlekken van vruchten (elzenpropjes) in de lak van auto's, op schilderwerk ea	
Beleidskader	Aansprakelijkheid	
Relativering en positieve aspecten	Overlast is tijdelijk van aard (enkele weken per jaar) In die periode kan elders geparkeerd worden. (Inheemse) boomsoorten (bv eik en els) zijn te waardevol, vanwege natuurwaarden, om uit te sluiten van toepassing in stedelijk gebied.	
Oplösungen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Tijdelijk elders parkeren	Tijdelijk elders parkeren Bij aanplant rekening houden met soortkeus en locatie, met name bij aanplant appels, peren en elzen. Ginkgo: alleen mannelijke exemplaren toepassen
Communicatie		-
Opruimen / schoonmaken	Opruimen	Opruimen en schoonmaken Straat extra vegen (door gemeente)
Snoei	-	-
Herinrichting	-	-
Kap	Nee	Nee, met uitzondering van appels en peren die extreme overlast veroorzaken*
Overig	-	-

* Nader uitgewerkt in criteria voor kap bij overlast (hoofdstuk 4)

7. Rommel zoals lichte zaden en vruchten		
Beschrijving overlast	Klachten over grote hoeveelheden zaadjes en pluisjes die door diverse boomsoorten in verschillende periodes van het jaar worden verspreid In enkele gevallen wordt geklaagd over schade aan computers, waarin de pluizen via de ventilator kunnen binnendringen.	
Beleidskader	Aansprakelijkheid	
Relativering en positieve aspecten	Slechts enkele dagen of weken per jaar Verdwijnt snel door wind, regen en vertering	
O oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Ramen aan windzijde dichthouden Computer afdekken	Ramen aan windzijde dichthouden Computer afdekken
Communicatie	Voorlichting over	
Opruimen / schoonmaken	Opruimen	Opruimen Straat extra vegen (door gemeente)
Snoei	-	-
Herinrichting	-	-
Kap	Nee	Nee

8. Honingdauw en roetdauw		
Beschrijving overlast	<p>Klachten en schadeclaims plakkerige zwarte substantie op auto's, tuinplanten en -meubilair, schilderwerk en caféterrassen.</p> <p>Bepaalde soorten bomen zijn aantrekkelijk voor luizen die plakkerige druppels uitscheiden (honingdauw), die zwart kan worden door een schimmel (roetdauw).</p> <p>Bomen in slechte conditie of met slechte groeiplaats hebben meer last van aantastingen</p> <p>Uit experimenten blijken lieveheersbeestjes en knoflookextract op dit moment geen oplossing</p>	
Beleidskader	Aansprakelijkheid	
Relativering en positieve aspecten	in gemiddelde zomer van half mei tot half september regen vermindert overlast natuurlijke vijanden (vogels, sluipwespen)	
Oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Autohoes gebruiken	Autohoes gebruiken Plant geen soorten die zeer gevoelig zijn voor luizen bij winkelcentra, terrassen of parkeerplaatsen
Communicatie	Deze overlast accepteren	Deze overlast accepteren
Opruimen / schoonmaken	Regelmatig wassen auto, schilderwerk en tuinmeubelen (door eigenaar)	Regelmatig wassen auto, schilderwerk en tuinmeubelen (door eigenaar)
Snoei	-	-
Herinrichting	-	-
Kap en zware snoei	Nee	niet beschermde bomen soms*

* nader uitgewerkt in criteria voor kap bij overlast (hoofdstuk 4)

9. Bladval		
Beschrijving overlast	In herfst verliezen de meeste bomen hun blad, sommige in lente en zomer bloemblaadjes. Klachten vanwege hekel aan opruimen (vooral van blad van gemeentelijke bomen), verstopping van dakgoten en gladheid (Bijvoorbeeld) Eiken en platanen hebben blad dat langzaam verteert en daardoor meer overlast veroorzaakt	
Beleidskader	Aansprakelijkheid	
Relativering en positieve aspecten	Tijdelijk (in circa 6 weken is meeste blad opgeruimd) Blad is natuurlijke bodembedekker en bodemverbeteraar Goed voor biodiversiteit Seizoensaspect heeft belevingswaarde Blad verwijderen kan ook plezierige gezamenlijke activiteit zijn die sociale ontmoeting in de buurt bevordert.	
O oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Afdekken van goten	Afdekken van goten
Communicatie	Voorlichting over roosters die verstopping voorkomen	Voorlichting over roosters die verstopping voorkomen
Opruimen / schoonmaken	Bladruimen, eventueel hulp inhuren	Bladruimen Straat extra vegen (door gemeente) Plaatsen en ledigen bladkorven
Snoei	-	-
Herinrichting	-	-
Kap	Nee	Nee

10. Vogelpoep		
Beschrijving overlast	Klachten over vogelpoep op oa. auto's, opritten en beeldende kunst. Deze klachten betreft vogelpoep afkomstig van vogels die in bomen zitten of netstelen	
Beleidskader	-	
Relativering en positieve aspecten	Vogels zijn waardevol in kader van ecologie en natuurbeleving	
O oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Afdekken Verstoring (bv door geluid)	Afdekken Verstoring (bv door geluid)
Communicatie		
Opruimen / schoonmaken	Schoonmaken	schoonmaken
Snoei	-	Alleen regulier
Herinrichting	-	-
Kap	Nee	Nee

11. Allergie voor stuifmeel		
Beschrijving overlast	Klachten over overgevoeligheid voor stuifmeel van bomen (hooikoorts), met name van berken, elzen en hazelaars. Maar ook populieren, wilgen, eiken, tamme kastanjes, haagbeuken en veel naaldbomen kunnen allergische reacties veroorzaken	
Beleidskader	-	
Relativering en positieve aspecten	Elke boomsoort heeft eigen bloeitijd van enkele weken / maanden (pollenkalender) Ook veel andere planten en grassen veroorzaken allergische reacties. Verwijderen van de dichtst bijzijnde boom lost het probleem niet op, want de lucht zit vol pollen. Bomen hebben een luchtzuiverend en stofopvangend vermogen waar allergiepatiënten bij gebaat zijn.	
Oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Ramen dicht houden Alleen 's ochtends het huis luchten Speciale anti-pollen raamhorren plaatsen Medicatie	Ramen dicht houden Alleen 's ochtends het huis luchten Speciale anti-pollen raamhorren plaatsen Medicatie
Communicatie	Pollenkalender en waarschuwing	Pollenkalender en waarschuwing
Opruimen / schoonmaken	Vloer regelmatig vochtig dweilen	Vloer regelmatig vochtig dweilen
Snoei	-	-
Herinrichting	-	-
Kap	Nee	Nee

12. Schaduw en uitzichtbelemmering		
Beschrijving overlast	Klachten over takken of bomen die uitzicht belemmeren of tegen gebouwen groeien. Klachten over bomen die schaduw veroorzaken en woningen te donker maken	
Beleidskader	Bouwbesluit	
Relativering en positieve aspecten	Overlast van bladverliezende bomen alleen 's zomers Schaduw is afhankelijk van zonnestand, daardoor meestal beperkt deel van de dag. Schaduw biedt ook verkoeling bij hitte Schaduw hoort bij woningen in wijk met bosachtig karakter	
Oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Bij inrichting tuin en aanbouw aan woning rekening houden met boom	Bij aanplant rekening houden met soortkeus en plantafstand tot gebouwen
Communicatie	Zie relativering en positieve aspecten	Zie relativering en positieve aspecten. Aanplant i.o.m. bewoners
Opruimen / schoonmaken	-	-
Snoei	uitzicht belemmerende tak verwijderen of 's zomers snoeien	Bij gevaar of takken tegen de woning (regulier) snoeiprogramma: (uitzicht belemmerende) tak verwijderen of 's zomers snoeien / opkronen.
Herinrichting	-	-
Kap of zwaar snoeien	Nee	Bij ernstige overlast soms*

* Nader uitgewerkt in criteria voor kap bij overlast (hoofdstuk 4)

13. Brandharen van rupsen		
Beschrijving overlast	Klachten vanwege jeuk door brandharen van de eikenprocessierups	
Beleidskader	GGD-richtlijn RIVM	
Relativering en positieve aspecten	'Beestjes' horen van nature bij bomen en hebben een belangrijk ecologische waarde, enkele soorten geven gezondheidsklachten en moeten op intensief gebruikte ruimte bestreden worden.	
O oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Bestrijding eikenprocessierups door gemeente mits de boom staat in deel van tuin met gebruiksfunctie	Bestrijding eikenprocessierups door gemeente Variatie in toepassing boomsoorten om verspreiding van ziekten en plagen te bemoeilijken
Communicatie	Voorlichting gezondheidsrisico's en bestrijdingsmethoden	Voorlichting gezondheidsrisico's en bestrijdingsmethoden
Opruimen / schoonmaken	-	-
Snoei	-	-
Herinrichting	-	-
Kap	Nee	Nee

14. Angst voor inbraak		
Beschrijving overlast	Melding van angst voor inbraak, omdat de boom de woning aan het zicht onttrekt (gebrek aan sociale controle). Melding van angst voor inbraak omdat langs de boom over een terreinafscheiding geklommen kan worden.	
Beleidskader	-	
Relativering en positieve aspecten	-	
Oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Goedgekeurd hang- en sluitwerk Politiekeurmerk Veilig Wonen	Goedgekeurd hang- en sluitwerk Politiekeurmerk Veilig Wonen Aanplant bij voorkeur verder dan 2 meter van erfgrans
Communicatie	Voorlichting Buurtpreventieproject	Voorlichting Buurtpreventieproject
Opruimen / schoonmaken	-	-
Snoei	Opkronen	Alleen reguliere snoei
Herinrichting	-	-
Kap	Nee	Nee

15. Te weinig straatverlichting		
Beschrijving overlast	Klachten van onveiligheid omdat het 's avonds op straat te donker is doordat boomkronen de straatverlichting belemmeren	
Beleidskader	-	
Relativering en positieve aspecten	-	
Oplossingen	Particuliere beschermde boom	Gemeentelijke boom
Voorkomen	Soortkeus afstemmen op standplaats	Bij inrichting openbare ruimte goede afstemming tussen verlichting en beplanting; bij berekening verlichtingsplan bestaande bomen meenemen; Politiekeurmerk Veilig Wonen
Communicatie	-	-
Opruimen / schoonmaken	-	-
Snoei	Soms	Soms (meestal geen blijvende oplossing)
Herinrichting	Verplaatsen straatverlichting	Verplaatsen straatverlichting
Kap	Nee	Nee